

Oligarchie

Scarlett Thomasová

host

Oligarchie

Scarlett Thomasová

Přeložila
Alžběta Kalinová

Oligarchie

Scarlett Thomasová

Brno 2020

Oligarchy

Copyright © Scarlett Thomas, 2019

Copyright licensed by Canongate Books Ltd

Arranged with Andrew Nurnberg Associates International Limited

Cover illustration © Eva Veselá

Translation © Alžběta Kalinová, 2020

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2020

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0554-8 (PDF)

ISBN 978-80-275-0555-5 (ePub)

ISBN 978-80-275-0556-2 (MobiPocket)

*Věnováno celé mé rodině
a zejména památce mé tety, Ines Troellerové*

Do školy začala chodit dva týdny po začátku školního roku, ve špatný den. Všechny její spolužačky už tam tou dobou chodily čtyři roky. Letadlo, kterým přiletěla, přistálo za deštivého večera. Ostatní pasažéři raději během turbulencí zavírali oči, ale ona přitiskla tvář k malému okénku, aby spatřila Londýn. Londýn! Jeho rozmazané tepny hluboko pod ní pulzovaly třpytem bohatství. Turbulence jí strach nenaháněly, protože otec by nikdy nedopustil, aby se jí něco stalo. Protože on těm zářivým světlům dobře rozumí. A protože je všemocný.

Řidič auta, které ji vezlo na nádraží Kings Cross, takový seschlý chlápek v kšiltovce, se s ní dal do řeči. Právě projížděli jakýmsi podjezdem, jenž jako by ani neměl konce. Všechna auta v něm stála. Byl totálně ucpaný. Aterosklerotický. Jako nevyhnutelný blížící se infarkt. Jako...

„No jo, dostal jsem zombie zabijáka,“ prohlásil pomalu řidič vážným hlasem. „To je takovej velké nůž, něco jako

mačeta s ozubeným ostřím. Mám ho tady u sebe, jestli se chceš podívat.“

Okamžitě se v ní vzedmula vlna hormonu, který je zodpovědný za útěkovou nebo bojovnou reakci, ať už se mu anglicky říká jakkoli. Toho, který způsobí, že ztloustnete, pokud ho přehlídíte. Ale rychle z ní zase vyprchal a zasyčel jako sirka uhašená deštěm. Musela se určitě přeslechnout, nebo ne? Ovšem zahynout jedné ponuré noci v Londýně by možná bylo zajímavé. Efektivní. Nemusela by tím pádem ani přijít o panenství, ani se učit používat kleštičky na řasy, ani se vracet domů. Přesto se v sedadle maličko předklonila a vydolovala ze sebe zbytek onoho hormonu. Na další červené by mohla zkusit...

„Ale chci, abys věděla, že neplánuju nikoho zabít. Proto s sebou ten nůž nenosím. I když je fakt, že spousta lidí, který nechtěj nikoho zabít, nakonec někoho zabije, protože jakmile má člověk nůž a neovládne se, tak...“

Ano. Nejspíš by opravdu mohla vyskočit. Dveře byly sice zamčené, ale jen tak, aby je neotevřel někdo zvenčí. Mohla by vyskočit, kdykoli si usmyslí. Jako v tom filmu. Ale co s tím obřím kufrem? Podél silnice očividně nevedl žádný chodník. Jak by přelezla přes svodidla? Tak na tohle lidé nakonec umřou? Na to, že si lámou hlavu s hloupými detaily?

„Musíte pochopit, že devadesát procent mladých lidí, kteří uvízli v tomto životním stylu, pochází z neúplných rodin.“

Cože? OK. Jasně. To na ni nemluví řidič taxíku, to slyší z rádia. Zrovna vysílají nějaký pořad, kterého se může

telefonicky účastnit i veřejnost, a mluví se v něm o útocích nožem. Podobné pořady byly jedním z důvodů, proč si její matka nepřála, aby sem jezdila. Chemické látky vyprodukované jejím tělem začaly skomírat jako spadlé okvětní lístky a bez užitku se propadaly kamsi do tajemných hlubin jejích útrob spolu s dietní colou s plátkem citronu, kterou si dala v letadle, a veganským čokoládovým bonbonem s příchutí slaného karamelu, za nějž se právě nenáviděla, přestože zbytek bonboniéry zahodila.

Cestou vlakem na sever se bála, aby ji neznásilnil neoholený chlápek sedící naproti ní. Co vůbec dělal ve vagonu první třídy? Usrkávala velké americano, které si koupila u stánku s anglickou kávou na nástupišti Kings Cross. A když se ten muž později na chvíli vzdálil do jídelního vozu, položila si přes kelímek jeden svůj dlouhý, sytě medový vlas, aby poznala, kdyby jí na něj sahal, až půjde na záchod. Jenže když se vrátila, svou kávu už ne našla, protože uličkou se právě belhal stevard s igelitovým pytlím, který rozhodně nebyl plný peněz.

Jmenuje se Natalya, ale doma jí říkají Natašo, vysvětlovala. Jako ve *Vojně a míru*. Nebo jen Tašo, což zjevně zní víc anglicky. Má mohutná stehna. Francouzka z její koleje, Tiffanie, právě ukazovala, že když se postavíte rovně, měly by se vám mezi nohama objevit tři prázdné

kosočtverce. Mezi kotníky a lýtky, mezi lýtky a kolena a nakonec nahoře mezi stehny. Většinu z toho povídala francouzsky, což očividně nikomu nevadilo. Stehna by se vám vlastně neměla dotýkat v žádném bodě, dokonce ani kdybyste se s tím narodili. Všechny to vyzkoušely, až na Biancu, která je až absurdně vysoká a mezi končetinami se jí stejně tvoří daleko víc prázdných kosočtverců, než by mělo. Taša má tělesné proporce v pořádku, jen ta stehna jsou příliš obří. Ovšem ani zdaleka ne tolik jako u Rachel. Rachel je vůbec taková velká a těstovitá. Má ohromný orlí nos a pod ním tmavý knírek, který si musí odstraňovat voskem. Pak je tu ještě Lissa, která vypadá celá poněkud umaštěně, jako by ji někdo namazal máslem.

Nataša se ve škole zatím nevyznala. Sídlila v rozlehlém venkovském panství plném různých podkroví, věžiček a duchů. Nacházela se na okraji vesnice, kde byl ještě kostel, obchod a telefonní budka, která sloužila zároveň jako miniaturní knihovna vybavená knihami páchnoucími po moči opilých kluků. Na hlavním schodišti údajně strašil duch bílé paní, jejíž portrét tam visel, a studentská wi-fi fungovala jen hodinu denně, mezi šestou a sedmou večer. Jak má člověk cokoli stihnout, když má k dispozici jenom jednu hodinu na internetu denně? Ostatní holky si sepisovaly e-maily offline a pak v šest honem běžely kliknout na tlačítko *odeslat*, takže občas spadla síť a nakonec měly všechny smůlu.

Ony — dívky z internátu, věžeňkyně — byly možná posledními lidmi v zemi, kteří stále ještě používají předpotopní e-mail, ale nic jiného jim nezbývalo. Po zběsilém

odesílání pošty trávily zbytek hodiny stahováním hudby a streamovaly jako šílené. Když jste offline, na Instagram ani na Snapchat se nepřipojíte, jsou ale dvě tři celebrity, jejichž příspěvky musíte sledovat povinně. Jenže abyste udrželi krok s jejich životy, na to hodina denně nestačí. Na internátu se dívky nesměly připojit ani na YouTube, protože jejich osobnosti byly příliš křehké. Nesměly nic stahovat, nikdy, jelikož jejich životy byly stále ještě malými tajemstvími v originálním balení. O nových aplikacích nebo platformách se sice nakonec doslechly, ale co měly dělat, když byly zamčené tady, mezi stěnami s dřevěným obložením, těžkými závěsy, zrádnými koberci se štrápci, koláči potu v podpaží a akné? Kdo potřebuje skupinový chat, když je součástí skupiny, která si spolu beztak povídá naživo, doslova bez přestání, dokonce i v posteli?

Danielle bydlela ve vesnici. Večery trávila ve společenské místnosti jejich ročníku, kde si povídala s ostatními a vytvářela na Pinterestu galerie outfitů pro dovolené, na které nikdy nepojede, třeba do Abú Zabí nebo do Keni. Půl napůl. Těsně před setměním odcházela domů. Lisse se dnes večer v ošklivém koutě jejich společenské místnosti, ve kterém byl prastarý CD přehrávač a sedací pytle špinavé od zaschlé menstruační krve, podařilo z vyhledávače vyrazit nějaké odkazy na heslo *antická erotika*, a to i přes „rodičovskou“ kontrolu. Z nějakého důvodu se jí ale zobrazovaly jen obrázky žen se sloními zadnicemi a nechutně zarostlým ohanbím, načež Donya prohlásila, že takhle se z nich ze všech stanou tak akorát lesby,

což znamená, že začnou nosit příšerné boty s krajkou a budou řídit vlastní auta. Nikde žádný penis. Zato prsa, kam se podíváš, jak jinak. Taky divná břicha, která určitě z víc než pětatřiceti procent tvořil tuk. Nebo z nějakého důvodu děsivě vychrtlé kostry. Lenošky. Bianca vypadala sama jako děsivá kostra. Naklonila se k Lisse jako zvlhlé papírové brčko, zadala něco do jejího iPadu a světe, div se, zobrazily se jí i nějaké obrázky ptáků, nicméně jeden připomínal mrkev a druhý patřil klukovi, kterému mohlo být tak dvanáct. A byly to perokresby, ne fotografie. Do hajzlu.

Tiffanie vytáhla tubičku s kyselým praskacím práškem a lékořicovým pendrekem Sherbet Fountain. Říkala jí dib-dob. Všechn praskací prášek snědla, ale pendrek si nechala, aby ho později mohla schovat Donye v posteli. Když se Lissa večer pokoušela vysušit trochu mazu z čela vatovým tamponkem, pošeptala Taše, že Bianca se na WhatsAppu tajně přidala ke skupině Pro Ana, takže teď tráví veškerý čas zvracením na záchodě, a proto jí tak páchne z pusy. Ještě dodala, že Bianca ani nepoužívá každý den mezizubní kartáček. Za okny panovalo temné ticho podzimní anglické vesnice, v němž je slyšet všechno — když na zem spadne suchý list ze stromu nebo jak poslední vosy hltají nektar z posledních švestek. A stejně tak tajemství skrývající se hluboko za hranicí šera.

Jejich dvě ložnice byly zastrčené v jedné staré věžičce. Měly zkosené stropy a skříně z leštěného dřeva na malý mosazný klíček. V první spala Tiffanie, Lissa a Nataša, ve druhé Donya, Rachel a Bianca. Jako by je tam vystr-

čili naschvál, aby si připadaly jiné než všechny ostatní, aby se zkazily. Ale na druhou stranu, věci, které uložíte na tmavá odlehlá místa, by se neměly jen tak zkazit, ne? Třeba jablka. Nebo brambory, které jsou podle Tiffanie jen jablky rostoucími v zemi.

Rachel si před večerkou napustila vanu, načež Taše nabídla, že si do ní může vlézt po ní. Takhle to tady funguje? Měla by Taša být zdvořilá a její nabídku přijmout? Ale nic takového nikdy neudělala. Ani nebude zdvořilá, už ne. Jen si představte, co všechno asi plave ve vodě, ve které se už někdo koupal. Chloupky. Mikroby. Štětiny z hustého knírku. Nechutné.

„Ne, díky,“ odmítla.

Rachel se usmála. Nataša právě prošla testem. Tiffanie schovává úplně nahoře v Donyině skříni marlbora z ciziny, bez obrázků zdevastovaných černých plíc starých lidí nebo chybějících prstů na obalu. Zeptala se Taši, jestli s nimi nechce jít zítra do lesa. Chce. Je tam vlhko a spousta mechu a je to tam tak anglické. Anglické, tak zatraceně anglické. Ale kouř jí připomíná otce a domov. Chutná stejně jako jeho vůně. Vybavila si tóny jeho vody po holení a mlžný opar povalující se v jeho velkých autech s koženými interiéry. I to, že ji má raději, než kdy měl její matku nebo svou poslední ženu. Že ji má raději, protože je jeho vlastní krev a nikdy ho nemůže zradit. Protože je nová. A taky proto, že je štíhlejší.

Na koních se jezdilo v neděli dopoledne, po mši. Nataše se v pokoji zdálo, že její stehna vypadají ve světlých jezdeckých kalhotách jako dvě prvotřídní šunky. Muse-la si stoupnout na postel, aby je viděla v zrcadle visícím v dřevěném rámu na stěně. Taky si všimla, jak se na ní pohupují špičky. Ještě nikdy neviděla, že by se jí tak pohupovaly. Je štihlejší než její matka, a stejně se jí pohupují špičky. Mohlo by to být tím, že stojí na posteli? Jenže v tom zvláštním přítmi plném starého prachu a cizích dějin vypadalo špatně úplně všechno.

I stáje byly jiné než u nich doma. Koně voněli stejně, ale všechnu práci kolem tu vykonávaly holky z vesnice s rudými tvářemi výměnou za to, že se smějí navečer taky projet. Věčně si mezi sebou povídaly o bohatých holkách, kterým ty koně patří, a přesto na nich nikdy nejezdí. Na dívky z internátu se dívaly s rozpaky a lítostí. Předně proto, že byly sice bohaté, ale ani nevlastnily koně, takže musely dojíždět sem a jezdit na staré Min, náladovém Moodym nebo neklidném Pablovi, který má šílený pohled v očích. A chodily jezdit jen jednou týdně! Nikdo jim nic nesvěřil, dokonce jim ani nedovolili, aby si koně samy osedlaly.

Nataše přidělili Pabla, možná jako kanadský žertík, ale ona ho bez potíží zvládla. Ví, jak mluvit se zvířaty tak, aby ji slyšela jen ona. Pablovi šeptala třeba tohle: *Dobře vím, jak ti asi je. Kdysi jsi býval drahý kůň, ale teď jsi trochu zešilel a zajímáš už snad jen hrstku holek ze stáje, které se neumějí obléct a mají obézni matky.* Pablo chápal, že jsou stejní, že možná i ji sem poslali umřít. A tak s ní klusal

jako s nikým jiným. Všichni byli ohromeni, ale Taša jen pokrčila rameny. Pořád nevěděla, proč ji sem, na tohle vzdálené, zastaralé místo, poslali. Po jízdách je čekal hrnek levné vodové horké čokolády a — jak jinak — místní kluci z vesnice. Všude se to jimi jen hemžilo, jenže tak nějak si jich nikdo nikdy nevyšímal.

V pondělí se všechny vrhly na novou dietu. Přišla s ní Lissa. Tahle spočívala v tom, že člověk jí jen celozrnný chleba a maže si ho maximálně čalamádou, ne máslem. Zelenina je dovolená, ovoce nikoli. A žádné brambory. Nataša ještě čalamádu v životě nejedla. Pripadala jí nechutná jako klasická anglická břečka. Na oběd si daly jen zeleninu. Madam Pošuk, stará kuchařka, se jen zasmála a schovala jim každé na večeři extra porci citronového koláče, který nakonec všechny zhtly, až na Biancu, která ho rozdrobila na malé kousky a nakrmila jimi ptáky.

Pozdě večer si všechny vyřizovaly své tajnosti, ovšem předtím si povyprávěly historky o klucích z vesnice. Ti mezitím vyli pod okny jako smečka vlků, protože po tom tak zoufale toužili. Ale s kým konkrétně? S Rachel ne. Té se pubické ochlupení bezostyšně rozrostlo až nahoru k pupíku a dolů po stehnech. S Lissou taky ne. Její T-zónu by nedokázaly vysušit ani všechny vatové tamponky na světě. Ani s Donyou, které páchne podpaží jako zkažené

vnitřnosti. S Tiffanií ano. Kluci z vesnice by pro Tiffanii a její francouzská prsa velikosti B a lesklé vlasy nejspíš klidně vraždili. Snad proto krouží kolem jako zvěř, když už všichni spí. Možná je to všechno kvůli Tiffanii. Nebo že by teď část toho povyku patřila jí, její nezvyklé čistotě, temně medovým vlasům a jasným modrým očím? Jejím umění v sedle?

Bianca se o kluky z vesnice nezajímala, takže když všechny usnuly, vždycky proklouzla starými dveřmi pro služebnictvo ven, metala ve světle měsíce hvězdy a nechávala si ve vlasech vířit chmýří pampelišek a kousičky spor hub rostoucích v trávě v čarodějných kruzích.

Bílé paní se říkalo princezna Augusta. Její portréty visely úplně všude. Ten největší na stěně naproti hlavnímu schodišti. Dívala se na každého, kdo šel dolů. Byla na něm vyobrazená ve splývavých bílých šatech, s turbanem na hlavě a velkou harfou mezi nohama, jejíž ozdobná hlavice jí laskala na pravém prsu. V těch šatech vypadala obrovská. Z nějakého důvodu se je rozhodla sladit se sandály a posadit se v nich vedle ohromného světlého antického sloupu, od něž se odráželo světlo takovým způsobem, jenž jí rozhodně nelichotil. Místo ní dával vyniknout spíš zvláštnímu černému drahokamu, který zdobil její turban. Drahý kámen do sebe nasával všechno

světlo a pohlcoval je tak, jako by z něj už nemělo nikdy uniknout.

Taša pod schody narazila na Biancu, která zírala na jeden menší portrét princezny Augusty. Mohlo jí na něm být nějakých patnáct a díky světle zrzavým vlasům a sytě červeným rtům téměř vypadala, jako by ji maloval nějaký preraphaelita. Ani na tomhle obraze nechyběl ten zvláštní šperk, tentokrát zavěšený na krátkém náhrdelníku. Hladkou pleť na něm měla princezna napudrovanou v barvě pouťového žužu. Neměla podprsenku. Nataša si najednou uvědomila, že Bianca má naprosto stejnou barvu vlasů. Už se to chystala vyslovit nahlas, ale Bianca odplula pryč, posadila se ke křídlu a začala hrát Chopina.

Tmavé oči na obraze vypadaly jako dvě vyleštěné pecky z avokáda. *Jen si mě zkuste k něčemu přinutit*, jako by říkaly. Planuly vyzývavým, nebezpečným pohledem, zvláště na patnáctiletou dívku. *No prosím, jen to zkuste*, říkaly. A šperk na náhrdelníku zářil úplně stejně.

Když se jim večer pod okny výjimečně nepotloukali kluci z vesnice, vyprávěly si její příběh. Dům kdysi patřil jistému siru Brentu Spencerovi. Měl ostře řezané lícní kosti, bílý plnovous a choval v tyrkysové kleci slavíka. Byl zamilovaný do princezny Augusty, ale protože byl pouhý plebejec, nemohli se vzít. Místo toho žili v hříchu. On zemřel s jednoduchým stříbrným medailonkem s jejím portrétem v dlani a ona se pak utopila v jezeře za pastvinou pro ovce. Už dávno předtím ji pošpinil jakýsi sultán, který jí daroval onen černý diamant, ale siru Brentu Spencerovi to nevadilo.

Vypadaly její vlasy stejně, když se topila? A její oči? A co ten medailonek, tmaví, dokud nezískal stejně tyrkysový odstín jako ta slavičí klíčka, a pak se rozpadl na prach?

Taša se chtěla Biancy zeptat na cestu, jenže ta měla zavřené oči a její vychrtlé zubožené tělo se sklánělo nad klaviaturou jako ohnutý spár. Její paže připomínaly seschlé pařáty. Jako jediná si nevyhrnovala lem zeleného kiltu školní uniformy do půlky stehem, místo toho ho nechávala sahat nesmyslně hluboko, až do poloviny lýtky.

Kde by měla hledat vrátnici? Tam zjevně chodila všech-na pošta. Když někomu přišel dopis, dostal na školní tablet upozornění. Jenže žádná mapka v tabletu nebyla — a škola přitom připomínala jedno velké složité bludiště schodů a chodeb a zadních schodišť a prostorů pro služebnictvo, z nichž některé využívaly prvačky a jiné zase třetačky a čtvrtáčky. Taša nemohla najít schodiště určené pro druháky, takže zahrnula do špatných dveří a sešla po špatných schodech, načež skončila ve studené šatně plné lakrosových holí, sportovních tašek a několika protivných prvaček, které se do ní vpíjely *tím* pohledem. Pohledem, který říkal: *A kdo jsi sakra ty? Co tady děláš? Očividně ses ztratila, ale my ti pomáhat nehodláme. Jsi jen další bohatá holka. Cizinka. Navíc Židovka. Tvůj táta je oligarcha a ty ani nevíš, co to znamená.*

Vydala se proto po schodech zpět nahoru a jinými dveřmi se dostala na širokou chodbu vedoucí ke vstupním dveřím, které nikdo nepoužíval. Z chodby se vchá-

zelo i do ředitelny. Předě dveřmi to vonělo po kávě a starém dřevu. Smí tady vůbec být? Nebyla si jistá. Raději se rychle vydala chodbou pryč, než si jí někdo všimne. Prošla okolo zarámovaného školního řádu a dalších obrazů princezny Augusty. Na jednom z nich byla vyobrazena, jak se vznáší na zádech na hladině jezera s odkvetlou růží v sinalých mrtvých rukou. Za okny se zelenala čerstvá tráva a živé ploty sestříhané do geometrických tvarů, všechny opředené novými pavučinami.

Než se Nataša konečně dostala na vrátnici, hodina určená k vyzvedávání pošty dávno minula, ale vrátný jí zásilku přesto předal. Proč? Kvůli tomu, že se kousla do rtu a zatvářila se, jako by se měla každou chvíli rozplakat? Do očí však ten pocit nepustila, ty vyjadřovaly něco docela jiného.

Dostala dopis od Nica. V tenké obálce páchnoucí po levných ruských cigaretách jeho matky, jediných, které byly k dostání za komunismu. Trochu popletl adresu školy. Jeho písmo vypadalo jako rukopis zpomaleného dítěte, které se sotva naučilo latinku. Zezadu napsal přes razítko svou adresu — azbukou. Jak jen ho Nataša nenáviděla! Nenáviděla ho za to, že je tak nevinný, že je Rus a že je chudý. Nesnášela levný stříh jeho hustých vlasů i jeho na-prosto směšnou touhu stát se hvězdou bojových umění

na YouTube a přestěhovat se do Moskvy. Ne do Paříže. Ne do Londýna. *Do Moskvy*. Nemohla vystát jeho sliny ani vzpomínku na ně. Jeho bílé ponožky.

Nenáviděla jejich vzájemnou dohodu, že odted' spolu budou komunikovat pomocí dopisů. Proč vlastně? Protože e-mail by si mohl přečíst i někdo další? Protože by mohl spadnout server? Protože všechno by mohlo z minuty na minutu zkolabovat. Jak elektrárny vlastněné oligarchy, tak kapitalismus. Kapitalismus by vlastně mohl být tím dalším, co se zhroutí. Ale pošta? Jak Nataša nenáviděla Nicovu důvěru v poštovní úřad.

Nesnášela, že věří na mimozemšťany.

Jeho studený ksicht.

Jeho okousané nehty.

Jeho drobné ruce.

Další procházka na vrátnici. Tentokrát pro balíček od otce. Konečně. Neozval se jí už celé týdny, naposledy s ním mluvila při jeho návštěvě, kdy jí oznámil, že se rozhodl zapsat ji do anglické školy. Poslal jí krabici s botami. Nikdo ze školy si nesměl objednávat nic na internetu. Všechny balíčky musely chodit z domova. Tyhle kozačky se ale beztak nedaly sehnat online. Byly už dávno vyprodané a ten, kdo je chtěl, se musel zapsat na dlouhatánskou čekací listinu. Prodávaly se v moskevském obchodě